

Málnási Ferenc

Murádin László: *Babér és borostyán*

Válogatott nyelvművelő írások

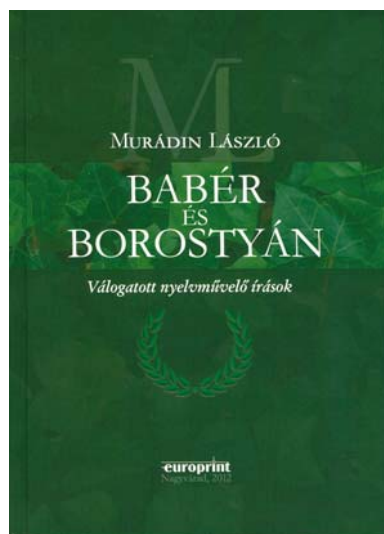
Europrint, Nagyvárad, 2012.

Babér és borostyán – ízlelgetem a két szót... S a hozzá fűződő ismereteimet máris kiegészíthetem Murádin László értékes nyelvművelő munkájának 231. oldalán található írása nyomán: a *babér* 1552-ben seborvoslás eszköze, a szerbhorvátból átvett *borostyán* szó pedig ’babér, repkény’ jelentésű. A babérkoszorú hajdanában a dicsőség, az elismerés jelképe is volt, ilyen értelemben írta Petőfi Sándor is Arany Jánosnak: „Más csak levelenként kapja a borostyánt. / S neked rögtön egész koszorút kell adni”. Azt is megtudom, hogy Erdélyben a „borostyán” azonos alakú tájszavunk, az ’orgona’ növénynévvel.

Íme anyanyelvünk (a materna lingua, limba maternă, Muttersprache, mother tongue) két szava, mely rögtön növényteni, orvosi, irodalmi, történelmi, társadalmi stb. vonatkozásokat tár föl ... Ebben a szellemben született meg a szerző – ha jól számolom – tizedik nyelvművelő kötete, melyet azzal a céllal írt, állított össze (maga fogalmazta meg a kötet előszavában): „az igazi nyelvművelés útja az anyanyelvi közműveltség növelésén át vezet. Ha érdekes cikkekkel sikerült felkeltenünk az olvasó figyelmét a nyelvről szóló írásokban, megbeszélhetjük a nyelvhasználattal összefüggő nehezebb nyelvtani ismereteket s nyelvi kifogásokat is.”

Murádin László is úgy véli, hogy erdélyi magyar nemzeti közösségünk számára a nyelvművelés társadalmi kérdés. Ezért is köszönjük most ezt a könyvét is a szerzőnek, aki magyar anyanyelvünk csodálatos világába, szavaink titkába kalauzol el bennünket a mintegy 250, nyelvi virágokból álló, csokorba kötött cikkeivel. A kolozsvári Szabadság napilapban, évtizedek óta, heti rendszerességgel nyújt át egy-egy szálát, csokrot anyanyelvünk illatozó virágaiból, s ezekből válogatott egy újabb, nyelvünknek is tetsző csokrot a több mint 400 oldalnyi kötetben.

Maradjunk a sokszínűségénél, a sokoldalú nyelvi vonatkozásánál: már a címek jelzik, hogy miről olvashatunk a kötetben: *Zeller, bab, paradicsompaprika, padlizsán* (49. oldal), *Aszat* (81.), *Erdő, vadon, rengeteg* (89.), *Virágok* (126.), *Eper és szamóca* (156.) stb. *Cirmos cica* (59.), *Ebek és ku-*

tyák (66.), *Bak, kos, kakas, bika* ... (96.), *Majorság* (193.), *Marha nagy állat* (223.), *Kacsák, libák* (273.), *A sündiszó és társai* (285.) stb., de a *Madarak közt egy dalmokról* (404.) is, a fülemüle meg a csalógány nevééről is olvashatunk, mindkettőt a legszebb, legdallamosabb magyar szavak közé szokás sorolni. A növények és állatok mellett a körülöttünk található tárgyakról is megtudhatunk sok mindent: *Íj és nyíl* (32.), *Góré, kas* (51.), *Egyenruha-formaruha* (76.), *Bögre, csészé, csupor* (90.), *Porcelán, fajansz, csempe* (159.), *Dárda, lándzsa, kopja* (216.), *Kapta, kapca* (244.) stb. De azt is elmeséli nekünk Murádin László, hogy ki a *Csiszár, lócsiszár* (54.), milyen a *Szögбайú lány* (58.), mekkora a *Sánta arasz* (61.), hogy *Sok ám a száz icce!* (98.), mire jó a *Szamárlétra* (141.), mikor kérdezzük: *Na, mi a bézag?* (197.), s ki a *Lókötő, csirkefogó, naplopó* (388.).

S még keresgélhetnénk kedvünkre, okulásunkra való magyarázatokat, hiszen a *Kétkulacos* (9.) című cikktől indulva 400 oldalon át változatos és érdekes magyarázatokat találhatunk anyanyelvhasználatunk szavairól, kifejezéseiről, és még arra is választ kapunk, ha ilyen és hasonló kérdésekre valaki *Rá se bagózik* (407.), mert az ilyen ember saját magáról állít ki nem éppen jó bizonyítványt.

Magyartanárként is ajánlom diákjaimnak és volt tanítványaimnak, és ajánlom a felnőttek figyelmébe is Murádin László remek könyvét, hiszen nemzeti-ségi létünk kommunikációs zavaraiiban megtörténhet, hogy az egyén elveszíti anyanyelvét, és azzal együtt elveszíti nemzetiségét is. És ajánlom azért is, mert a mai, 21. századi globális környezetünkben elhangzó „beszédünk”, „szóhasználatunk”, leírt kifejezéseink nem mindig ütnek meg azt a mércét, amelyet a szerző Kosztolányi Dezső szavaival ajánl mindannyiunknak: „Azt a lelket és nyelvet, melyet rövid időre örökbe kaptunk, új szellemmel fényezve, csorbítatlanul át kell adnunk utódainknak. Ez a küldetésünk – áldjon vagy verjen sors keze – ez a mi küldetésünk.”